

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

RAPORT DE ACTIVITATE

2 0 1 9

CUPRINS:

I.	DATE GENERALE	3
II.	CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE IMPLEMENTATE PÂNĂ ÎN PREZENT	4
III.	PROIECTE 2019	
	1. <i>Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Moldova/CONSEPT, componentele Dezvoltare organizațională și Formare continuă cadre didactice.....</i>	<i>9</i>
	2. <i>Competențe digitale pentru angajare în economia modernă .....</i>	<i>13</i>
	3. <i>Promovarea educației pentru sănătatea tinerilor .....</i>	<i>17</i>
	4. <i>Dezvoltarea zonelor rurale în Republica Moldova (DevRAM). Partea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea acestuia în lanțurile valorice interne și globale, în special a sectorului culturii de soia .....</i>	<i>19</i>
	5. <i>Promovarea și dezvoltarea educației interculturale în formarea inițială a cadrelor didactice .....</i>	<i>25</i>
	6. <i>Extinderea implementării disciplinei opționale “Cultura bunei vecinătăți” în școlile din Republica Moldova – 2019 .....</i>	<i>28</i>
	7. <i>Lecții europene-2. Componenta ”Educație contra corupției” .....</i>	<i>31</i>
	8. <i>Integritatea sistemelor educaționale investigată de societatea civilă .....</i>	<i>33</i>
IV.	SERVICII DE FORMARE CONTINUĂ	34
V.	CLUBUL DE DEZBATERI EDUCAȚIONALE PAIDEIA	35
VI.	REVISTA DIDACTICA PRO... ..	36
VII.	BIBLIOTECA PRO DIDACTICA	37

I. DATE GENERALE

Adresa organizației: str. Armenească, nr. 13, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2012

Telefoane: (37322) 54 25 56, 54 19 94

Fax: (37322) 54 41 99, **website:** www.prodidactica.md

Rima BEZEDE, președinte, rbezed@prodidactica.md

Viorica GORAȘ-POSTICĂ, vicepreședinte, vpostica@prodidactica.md

Tatiana MAZILLO, contabil-șef, tmazilo@prodidactica.md

Sergiu OLENCIUC, manager servicii generale, solenciuc@prodidactica.md

Lilia NAHABA, coordonator de programe, lnahaba@prodidactica.md

Cristina BUJAC, coordonator de proiect, cbujac@prodidactica.md

Oxana DRAGUȚA, coordonator de proiect, odraguta@prodidactica.md

Michelle ILIEV, coordonator de proiect, miliev@prodidactica.md

Cristina ȚURCANU, asistent de proiect, cturcanu@prodidactica.md

Daniela PREASCA, coordonator de proiect, dpreasca@prodidactica.md

Elena CAIRAC, coordonator de proiect, ecairac@prodidactica.md

Doina CIOBANU, contabil, asistent de proiect, dciobanu@prodidactica.md

Nina IAȚCO, personal de sprijin

Centrul Educațional PRO DIDACTICA este o organizație neguvernamentală, nonprofit, fondată la 11 august 1998.

Misiune:

Centrul Educațional PRO DIDACTICA are drept scop promovarea principiilor unei societăți deschise prin sprijinirea persoanelor și a organizațiilor interesate de învățare și dezvoltare continuă, pentru a le facilita afirmarea personală și profesională și o mai bună integrare într-o societate în schimbare. Pentru aceasta, Centrul oferă programe și servicii de informare, instruire și consultanță axate pe formarea abilităților de învățare pe parcursul întregii vieți, pe promovarea valorilor unei societăți a cunoașterii, asigurând participare și șanse egale pentru toți, precum și suport în procesul de integrare europeană prin educație.

Portofoliul curent al Centrului include 22 de programe de formare pentru profesori și manageri din sistemul educațional, autorizate și licențiate de Ministerul Educației. Certificatele oferite de Centru sunt recunoscute oficial în procesul de atestare a cadrelor didactice.

Obiective pe termen lung:

- Asigurarea dezvoltării profesionale continue a personalului Centrului și a formatorilor asociați, pentru a menține și a optimiza calitatea serviciilor prestate;
- Diversificarea ofertei de formare (inclusiv promovarea și dezvoltarea învățământului la distanță), pentru a răspunde mai eficient solicitărilor concrete ale beneficiarilor direcți – profesori și instituții de învățământ;
- Oferirea de materiale didactice și publicații;
- Diversificarea surselor de finanțare;
- Sporirea numărului parteneriatelor la nivel național și internațional;
- Sporirea nivelului de transparență la nivel național și internațional.

II. CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE IMPLEMENTATE PÂNĂ ÎN PREZENT

GRANTURI:

- *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Moldova/CONSEPT, componentele Dezvoltare organizațională și Formare Continuă Cadre Didactice, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – ianuarie 2019- decembrie 2021;*
- *Promovarea și dezvoltarea educației interculturale (EIC) în formarea inițială a cadrelor didactice, cu sprijinul financiar al Fundației pentru copii Pestalozzi (Elveția) – iunie 2018-decembrie 2020;*
- *Dezvoltarea Zonelor Rurale în Republica Moldova (DevRAM). Partea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea acestuia în lanțurile valorice interne și globale, în special a sectorului culturii de soia, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene – aprilie 2018-martie 2021;*
- *Promovarea educației pentru sănătatea tinerilor, cu sprijinul financiar al Fondului Națiunilor Unite pentru Populație și al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos (Olandei) – ianuarie 2018 - decembrie 2022;*
- *Lecții europene-2. Componenta Educație contra corupției, cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Lituaniei – mai 2018 - aprilie 2019;*
- *Educație pentru pace prin promovarea culturii buneii vecinătăți în clasele primare, cu sprijinul financiar al Rețelei Internaționale de Edificare a Păcii (GPPAC) – ianuarie-decembrie 2018;*
- *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Moldova/CONSEPT, componentele Dezvoltare organizațională și Formare Continuă Cadre Didactice, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – aprilie 2015-iunie 2018;*
- *Parteneriate pentru calitatea și relevanța învățământului profesional tehnic în domeniul TIC din Republica Moldova, cu sprijinul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare/ADA, din fondurile Cooperării Austriece pentru Dezvoltare/Austrian Development Cooperation/ADC și al Guvernului României – decembrie-noiembrie 2018;*
- *Platforma Educație și Sport pentru consolidarea încrederii și intensificarea colaborării între comunități de pe ambele maluri ale Nistrului, finanțat de Uniunea Europeană "Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii" (SCBM) și implementat de PNUD Moldova – decembrie 2016-martie 2018;*
- *Educația deschisă în Moldova: aici și acum! – faza a II-a, cu sprijinul financiar al Fundației Institutului pentru o Societate Deschisă, în cooperare cu Programul de Sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă – octombrie 2016-decembrie 2017;*
- *Educație pentru pace prin promovarea culturii buneii vecinătăți în clasele primare, finanțat de Rețeaua internațională de edificare a păcii – GPPAC (Parteneriate Globale pentru Prevenirea Conflictelor Armate) – iulie-decembrie 2017;*
- *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Moldova+/CONSEPT+, componenta Dezvoltare organizațională, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – ianuarie-iunie 2016;*
- *Parteneriate pentru calitatea și relevanța învățământului profesional tehnic în domeniul TIC din Republica Moldova, cu sprijinul financiar al Cooperării Austriece pentru Dezvoltare/Austrian Development Cooperation/ADC și al Guvernului României – aprilie-noiembrie 2016;*
- *Educație pentru antidiscriminare de gen și șanse egale, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – aprilie-noiembrie 2016;*

- *Dezvoltarea resurselor umane în educație: de la idei strategice la acțiuni durabile*, cu sprijinul financiar al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă, oferit prin intermediul Fundației Soros-Moldova – februarie-iunie 2016;
- *Contribuții la profesionalizarea practicienilor în educația adulților*, cu sprijinul financiar al DVV International Moldova – septembrie-decembrie 2016;
- *Cultura bunei vecinătăți*, cu sprijinul financiar al BST (The Black See Trust for Regional Cooperation), un proiect al Fundației Germane Marshall – aprilie 2016-mai 2017;
- *Lecții europene*, cu sprijinul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Lituaniei – 1 ianuarie-31 decembrie 2016;
- *Educația deschisă în Moldova: aici și acum!*, cu sprijinul financiar al Fundației Institutul pentru o Societate Deschisă, în cooperare cu Programul de sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă – 1 ianuarie-15 septembrie 2016;
- *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Moldova/CONSEPT*, componenta Dezvoltare organizațională, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – 2012-2014;
- *Îmbunătățirea calității învățământului vocațional tehnic în domeniul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor/(TIC) din Republica Moldova*, cu sprijinul financiar al Cooperării Austriece pentru Dezvoltare/Austrian Development Cooperation/ADC – decembrie 2012-iulie 2015;
- *Educație interculturală pe ambele maluri ale Nistrului*, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, cofinanțat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Institutul Suedez pentru Pace și Arbitraj – mai 2014-februarie 2015;
- *Pentru reforme calitative în educație*, cu sprijinul Fundațiilor pentru o Societate Deschisă, prin intermediul Fundației Soros-Moldova – iulie 2014-februarie 2015;
- *Rolul educației în societățile multiculturale: lecții învățate*, implementat în cadrul Programului Est Est: Parteneriat fără Frontiere al Fundației Soros-Moldova;
- *Consolidarea ONG-urilor locale prin intermediul parteneriatelor comunitare*, finanțat de Ambasada SUA în Moldova – octombrie 2012-iulie 2013;
- *Comunități școlare în acțiune: crearea condițiilor pentru persistarea în școală a elevilor din familii social-vulnerabile*, cu sprijinul financiar al Fondului de urgență, un program internațional creat de George Soros în vara anului 2009 pentru atenuarea efectelor negative ale crizei economice mondiale în Europa Centrală, de Est și de Sud-Est și în Asia Centrală – 2010-2012;
- *Optimizarea predării limbii române în UTA Găgăuzia*, finanțat de Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE și Biroul Federal pentru Afaceri Externe al Germaniei – august-decembrie 2011;
- Proiectul internațional *Leadership educațional*, sprijinit financiar de Institutul pentru o Societate Deschisă din Budapesta – ianuarie 2010-iulie 2011;
- *Sporirea participării și a calității în educație în țările SEE* (proiect realizat în parteneriat cu CEPS Ljubljana), cu sprijinul financiar al OSI, ESP Budapesta – 2008-2010;
- *CONSEPT/Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică în Republica Moldova*, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – 2008-2010;
- *Educație pentru integrare europeană. Program de formare pentru profesori și de elaborare de materiale*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2008-2009;
- *Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din Republica Moldova*, cu sprijinul financiar al Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga) – 2008-2009;

- *Un viitor pentru copiii noștri*, cu sprijinul financiar al Fundației Liechtenstein Development Service – 2007-2009;
- *Școala de vară Pacea este în mâinile noastre*, cu sprijinul financiar al UNESCO Moldova – 2008;
- *Pentru o mai bună administrare și responsabilizare în școală* (parteneriat cu Centrul Educația 2000+, România), cu sprijinul OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE – 2007-2008;
- *Parteneriat pentru o educație de calitate. Optimizarea calității educației prin promovarea tehnologiilor interactive și prin instituirea unor parteneriate eficiente*, cu sprijinul financiar al Agenției Naționale pentru Dezvoltare CONTACT/PBF – 2006-2007;
- *Succesul școlar pentru copiii romi* (parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală din Cluj-Napoca, România), cu sprijinul OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE – 2006-2007;
- *Educație pentru integrare europeană. Elaborare Curriculum*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2006;
- *Educație pentru echitate de gen și șanse egale*, cu sprijinul Fundației Soros-Moldova – 2006;
- *Educație pentru dezvoltarea comunității. Curs opțional pentru gimnaziu și program de training pentru profesori* (parteneriat cu Programul Educațional Pas cu Pas), cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2005-2007;
- *Promovarea toleranței și înțelegerea diversității. Instrumente de lucru pentru profesorii-filologi*, cu sprijinul financiar al Consiliului European, Confidence-Building Measures – 2005-2006;
- *Un viitor pentru copiii noștri. Implicarea comunității în facilitarea procesului de integrare socială a copiilor din familiile dezintegrate*, cu sprijinul financiar al OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE – 2005-2006;
- *Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova, OSY New-York și Asociației Internaționale de Lectură – 2004-2005;
- *Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice*, cu sprijinul Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga) – 2004;
- *Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova, OSY New-York și Asociației Internaționale de Lectură – 2003-2004;
- *Comunități de învățare*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2003-2005;
- *Toleranță și integrare socială. Informare și formare*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2003-2005;
- *Educație pentru alteritate. Curs opțional de educație pentru toleranță și alteritate prin intermediul literaturii etniilor conlocuitoare (licee, colegii și universități)*, cu sprijinul financiar al Ambasadei Statelor Unite ale Americii – 2003-2005;
- *Educație prin Internet – disciplina școlară Informatica*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2002;
- *Învățare prin cooperare*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2002-2003;
- *Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice*, cu sprijinul financiar al Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE (Haga) – 2001-2003;
- *Modernizarea învățământului preuniversitar*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 2001-2002;
- *Internet PRO EDUCATION*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 1999-2002;

- *Elaborarea Curriculumului național pentru liceu* – în colaborare cu Ministerul Educației al Republicii Moldova, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 1999;
- *Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul preuniversitar*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 1998-2002;
- *Modernizarea învățământului umanistic*, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova – 1998-2000.

SERVICII DE CONSULTANȚĂ:

- Servicii de consultanță în formarea mentorilor locali în domeniul educației timpurii, servicii contractate de Ministerul Educației în cadrul proiectului *Parteneriat Global pentru Educație*, implementat în parteneriat cu Programul Educațional *Pas cu Pas* și Centrul de zi *Speranța* – martie-noiembrie 2014;
- Servicii de consultanță în formarea mentorilor în domeniul educației timpurii, servicii contractate de Ministerul Educației în cadrul proiectului *Parteneriat Global pentru Educație* – iunie-august 2013;
- Servicii de consultanță în formarea cadrelor didactice în implementarea curriculumului modernizat de liceu (8106 profesori din 33 de raioane), în parteneriat cu Centrul Educația 2000+ Consulting LTD, România; servicii contractate de Ministerul Educației în cadrul proiectului *Educație de calitate în mediul rural din Moldova* – iulie-august 2010;
- *Educație de calitate în mediul rural din Moldova*, cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale – 4 februarie-31 mai 2011;
- Servicii de consultanță în elaborarea ghidului pentru educatori *1001 idei pentru o educație timpurie de calitate*, servicii contractate de Ministerul Educației (EFA/FTI) – 2010;
- Servicii de consultanță în elaborarea curricula pentru formarea inițială și continuă a cadrelor didactice din educația timpurie și a ghidurilor metodologice aferente, servicii contractate de Ministerul Educației (EFA/FTI) – 2009-2010;
- Servicii de consultanță *Echitate și incluziune în educație. Pilotarea instrumentelor pentru planificare și evaluare în domeniul educației*, servicii contractate de Ministerul Educației – 2009;
- *Evaluarea continuă la clasă*, program de formare, în parteneriat cu Centrul Educația 2000+ Consulting LTD, România, servicii contractate de Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2008-2009;
- *Educație de calitate în mediul rural din Republica Moldova. Ameliorarea predării-învățării în școlile rurale în baza curriculumului modernizat de liceu*, servicii contractate de Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2007;
- Dezvoltarea profesională a managerilor de grădinițe, în cadrul Proiectului Ministerului Educației și Tineretului *Educație pentru Toți – Inițiative de Acțiune Rapidă*, servicii contractate de Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2007;
- Consultanță și programe de formare pentru autori de manuale, Bishkek, Kârgâzstan, servicii contractate de Fundația pentru Inițiative Educaționale – 2006;
- Consultanță pentru autori de curriculum și de materiale didactice privind predarea limbii georgiene ca limba a doua, Tbilisi, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – februarie 2005;
- Consultanță în formare de formatori pentru predarea limbii georgiene ca limba a doua, Bakuriani, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – iunie 2005;
- Servicii de formare oferite la solicitarea profesorilor universitari și preuniversitari, a managerilor de grădinițe, școli și instituții de învățământ superior.

III. PROIECTE 2019

1. CONSOLIDAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE PROFESIONALĂ TEHNICĂ ÎN MOLDOVA/CONSEPT, COMPONENTELE DEZVOLTARE ORGANIZAȚIONALĂ ȘI FORMARE CONTINUĂ CADRE DIDACTICE

Componente:	Dezvoltare organizațională și Formare continuă cadre didactice
Partener de implementare:	Educație pentru Dezvoltare (AED)
Finanțator:	Fundația Internațională Liechtenstein Development Service (LED)
Perioadă de implementare:	Ianuarie 2019 – decembrie 2021
Buget anual:	60 800 Euro
Scop:	Dezvoltarea capacităților instituțiilor implicate în proiectul <i>CONSEPT</i> în vederea promovării și implementării unui proces eficient de management al asigurării calității..

Obiective:

- A contribui la implementarea unui proces eficient de asigurare a calității prin elaborarea și furnizarea de materiale suport;
- Asigurarea programelor de formare, a consultanței și a expertizei profesionale în procesul implementării unui proces eficient de management al asigurării calității.

Activități și rezultate:

CONSEPT DE BAZĂ

1. Training anual pentru echipa managerială

Pe parcursul lunilor aprilie (22-24 aprilie) și mai (28 mai) la Centrul Educațional PRO DIDACTICA a avut loc seminarul-training „Practici manageriale pentru calitate în educație”, desfășurat în cadrul componentei Dezvoltare organizațională a proiectului „Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică în Republica Moldova (CONSEPT). La activitatea de formare au participat 14 directori, directori adjuncți, șefi de secție din instituțiile beneficiare ale proiectului, care au analizat și abordat multiaspectual eficiența și calitatea realizării funcțiilor manageriale. Au fost studiate teorii, instrumente, mecanisme și proceduri în realizarea planificării, organizării, antrenării, coordonării, monitorizării și evaluării în instituția de învățământ.

Seminarul s-a finalizat cu activitatea de follow-up, unde participanții, după o analiză minuțioasă a propriei experiențe manageriale, au prezentat practicile sale profesionale de succes. Prezentările s-au realizat astfel încât colegii – manageri să poată ajustași aplica în alte condiții și în alte instituții respectivele practici. Fiecare practică prezentată merită să fie descrisă într-un articol separat.

2. Școala de toamnă a managerilor

În perioada 7-11 octombrie s-a desfășurat Școala de toamnă a managerilor cu genericul "Managementul asigurării calității prin proceduri și instrumente", destinată cadrelor manageriale din instituțiile beneficiare CONSEPT. Formatul original al acestui eveniment a permis îmbinarea armonioasă a sesiunilor de formare cu un program de socializare și schimb de experiență în context non-formal, realizat atât în cadrul pauzelor, cât și în serile petrecute la Complexul Eco Vila. Scopul general al activității de formare a constat în actualizarea și dezvoltarea competențelor manageriale, în special, a celor care se referă la aplicarea procedurilor și instrumentelor manageriale în vederea asigurării calității, dar și analiza multiaspectuală a rolului directorului instituției în acest proces.

Pornind de la contextul național al asigurării calității studiilor, în cadrul programului a fost abordat conceptul calității managementului în baza indicatorilor, dar și cultura organizațională a instituției ca factor important, cu implicații directe asupra managementului asigurării calității. Astfel, cu suportul profesionist al formatorilor Centrului, participanții la program au studiat și dezbătut subiecte ce țin, inclusiv, de constituirea structurilor și perspective de armonizare a instrumentelor/mecanismelor de asigurare a calității. Conținuturile programului de instruire au fost planificate astfel încât să permită abordarea calității managementului din diverse perspective.

3. Implementarea unui proces eficient de management al asigurării calității. Vizite de consultanță și monitorizare

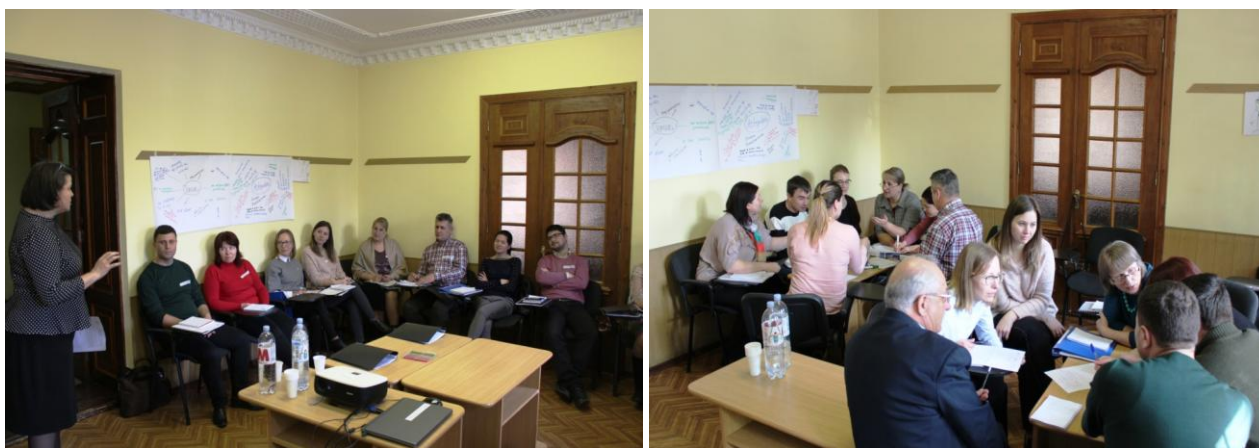
În perioada septembrie-decembrie 2019 s-au desfășurat vizite de consultanță în toate cele 15 instituții beneficiare ale proiectului CONSEPT, cu scopul de a oferi consultanță referitoare la dezvoltarea strategică a instituției, dar și la eficientizarea managementului asigurării calității. În cadrul vizitelor de monitorizare și consultanță s-a observat că gradul de fortificare a echipei manageriale este direct proporțional cu gradul de motivație de a dezvolta procesele și practici aplicate în instituție. În toate instituțiile vizitate se observă o interpretare largă a conceptului „managementul calității”. Mai concretă și comună este percepția termenului „calitatea activității instituției educaționale”. Managerii evidențiază următoarele aspecte/domenii care sunt importante pentru evaluarea calității serviciilor educaționale: Procesul de instruire, care vizează orele teoretice, practice, practica de producere; Rezultatele procesului de instruire; Pregătirea/calificarea cadrelor didactice; Infrastructura/baza tehnico-materială.

Una din dificultăți comune cu care se confruntă majoritatea instituțiilor – lipsa unor instrumente specifice pentru evaluarea calității procesului de instruire. Aceasta problemă urmează a fi discutată și analizată într-un grup de lucru mai extins de experți/practicieni/factori de decizie, care ar putea contribui la identificare/elaborarea unor instrumente practice în acest sens.

4. Seminarul-training GÂNDIRE CRITICĂ PENTRU FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE

C.E. PRO DIDACTICA a implementat și în 2019 runda de traininguri *Gândire critică pentru formarea competențelor profesionale*, adresate cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic. Scopul acestui program rezidă în consolidarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice și asigurarea unui proces de predare-învățare calitativ, axat pe dezvoltarea abilităților de gândire critice și pe formarea competențelor profesionale ale elevilor.

Primul și al doilea modul al programului s-au desfășurat în prima jumătate a anului, iar modulul 3 și follow-upul în perioada 28-30 octombrie și, respectiv, 3 decembrie, în incinta Centrului. Obiectivele trasate au răspuns așteptărilor formabililor, necesităților lor de dezvoltare și au fost susținute de conținutul și metodologia aplicată de formatori - lucrul demonstrat prin diferite tehnici de oferire a feedback-ului. În baza evaluării finale putem afirma cu certitudine că programul și de această dată va avea un impact important asupra pregătirii elevilor din învățământul profesional tehnic. Cele trei module preconizate pentru Formarea competențelor profesionale prin strategia LSDGC au fost evaluate prin chestionarele on-line și chestionarul de evaluare finală.

5. Seminarul-training PROIECTUL ȘI PORTOFOLIUL ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE

În perioada aprilie-iunie au fost elaborate instrumentele de evaluare a necesităților cadrelor didactice în ceea ce privește aplicarea Proiectului și portofoliului în procesul de formare a competențelor profesionale a viitorilor muncitori și tehnicieni. Au fost elaborate chestionare pentru cadre didactice și elevi. De asemenea, au fost elaborate interviuri de Focus grup pentru profesori și manageri. Întâlnirile de focus grup s-au desfășurat în luna mai. În semestrul II al anului 2019 a fost elaborată cercetarea, în baza căreia a fost dezvoltat conceptul și conținutul programului de formare, care, ulterior a fost implementat cu participarea a 12-14 persoane. Programul de formare a fost constituit din 3 module și o activitate de follow-up, desfășurată în data de 13 decembrie. Distribuția subiectelor pe module a fost dictată de principiul „de la simplu la complex”. Modulul I a început cu portofoliul, pentru că elevii oricum acumulează și produc piese disparate din acesta, chiar dacă nu operează curent și frecvent cu termenul și chiar dacă noțiunea respectivă nu figurează în curriculumul disciplinar/modular. Ideea elaborării a două module separate pentru proiect și portofoliu a provenit din analiza chestionarelor aplicate în școlile profesionale, care a arătat o confuzie și suprapunere constantă a acestor metode moderne. Modulul II a fost dedicat proiectului de învățare. S-a insistat asupra diversității tipologice a proiectelor și a varietății produselor rezultate evaluabile. Am încercat să înlocuim viziunea populară asupra proiectelor („bun pentru ore demonstrative”) prin una profesionistă: metodă de lucru prin care se formează și se dezvoltă competențele. Modulul III a fost rezervat evaluării. Considerăm că problema evaluării și a calificării profesionale în bază de proiect individual și/sau portofoliu este o chestiune de viitor, inevitabilă în câțiva ani. Persoanele delegate la acest

training s-au arătat interesate și au colaborat eficient. Fiecare dintre modulele II și III le-am început cu prezentarea temei de acasă și listarea problemelor și întrebărilor care au apărut pe parcurs. Sesiunea de follow-up a demonstrat că persoanele responsabile și motivate au reușit să realizeze tema dată pentru acasă și, în majoritate, să înțeleagă cât de eficientă poate să devină evaluarea de calificare prin proiect individual.

Coordonator de proiect: Rima BEZEDE

2. COMPETENȚE DIGITALE PENTRU ANGAJARE ÎN ECONOMIA MODERNĂ

Finanțator:	Austrian Development Cooperation (ADC)
Implementator:	CE PRO DIDACTICA
Perioada de implementare:	Decembrie 2018 – noiembrie 2021
Buget:	690 000 EUR
Scop:	Integrarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC) în învățământul profesional tehnic
Obiective specifice:	Sporirea suportului acordat managerilor, îmbunătățirea competențelor digitale ale cadrelor didactice, dezvoltarea conținutului digital pentru anumite meserii și specialități, dotarea corespunzătoare a instituțiilor, pentru realizarea unui proces educațional de calitate.
Grupul-țintă:	Cadrele didactice și manageriale din 6 instituții de învățământ profesional tehnic, inclusiv Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale (CEITI)
Beneficiari finali:	Circa 3000 de tineri și tinere

Activități de bază și rezultate:

1. Competențele digitale sunt recunoscute și susținute continuu de instituțiile din învățământul profesional tehnic la nivel strategic, ca parte a procesului de instruire și a culturii organizaționale.
2. Cadrele didactice și maistrii din instituțiile de învățământ profesional tehnic posedă competențe digitale mai bune.
3. Conținutul digital pentru meseriile și specialitățile din învățământul profesional tehnic este îmbunătățit, iar resursele educaționale deschise sunt utilizate mai des în predare, învățare și evaluare.
4. Spațiile de studiu sunt dotate cu cele necesare realizării procesului educațional cu utilizarea TIC, precum și a învățării centrate pe elev.

Activități și rezultate intermediare:

1. Lansarea proiectului

Pe data de 28 martie 2019, a avut loc conferința de lansare a Proiectului Shift Edu *Competențe digitale pentru angajare în economia modernă* la care au participat 80 de profesori și manageri din 40 de instituții VET.

În cadrul conferinței au fost prezentate: primul manual digital la limba și literatura română din Republica Moldova; sistemul automatizat de management electronic al documentelor în cadrul școlilor, pilotat deja în 4 instituții; o lecție de matematică cu aplicarea TIC desfășurată într-o școală profesională din Bălți, ochelari VR.

2. Studiu de evaluare inițială

În primele 6 luni de derulare a proiectului Shift Edu au fost analizate necesitățile și provocările în 13 instituții prin intermediul *Studiului de evaluare inițială a utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor în învățământul profesional tehnic*. Cercetarea a vizat următoarele domenii de interes:

- cadrul juridic privind utilizarea TIC în învățământul profesional tehnic;

- competențele digitale ale elevilor și profesorilor;
- procesul de predare-învățare-evaluare din perspectiva integrării TIC;
- infrastructură și echipamentul digital;
- materialele didactice digitale și digitalizarea conținutului;
- accesul elevilor din familii social vulnerabile/cu CES la învățământul profesional tehnic
- procesele manageriale din perspectiva integrării TIC.

Printre provocările și problemele identificate, se numără:

- absența standardelor de competențe digitale la nivel de ÎPT;
  - mecanism de evaluare a competențelor digitale ale managerilor, cadrelor didactice și elevilor nefuncțional;
  - materialele digitale utilizate sunt, în principal, prezentări și teste electronice;
  - lipsa mijloacelor de asistare la calculator pentru integrarea elevilor cu CES;
  - lipsa de soft specializat licențiat, de software specializate pentru gestiunea resurselor umane etc.
- Studiul integral poate fi descărcat [aici](#).

3. Conferința de prezentare a rezultatelor studiului de evaluare inițială

Rezultatele, constatările și recomandările incluse în **Studiul de evaluare inițială a utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor în învățământul profesional tehnic**, au fost prezentate în cadrul Conferinței TIC în învățământul profesional tehnic: realități și perspective, organizată în cadrul proiectul **Shift Edu**, pe data de 11 iunie curent, și găzduită de Universitatea Pedagogică de Stat *Ion Creangă* din Chișinău. La eveniment au participat peste 60 de profesori și cadre didactice din 20 de instituții VET.

Participanții la Conferință – reprezentanți ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, ai Cooperării Austriece pentru Dezvoltare, LED, Ambasadei Suediei, companiilor TIC, experți din proiectul *Twinning* etc., dar și manageri, profesori și elevi din instituții de învățământ profesional tehnic – au avut ocazia să ia cunoștință de abordările, principiile și cele mai bune practici de pregătire profesională în învățământul preuniversitar din Austria și Finlanda.

4. *Selectarea beneficiarilor*

În urma unui concurs riguros desfășurat în perioada iulie - septembrie 2019, au selectate 6 instituții de învățământ care vor beneficia de suportul proiectului.

Pentru a contura un plan de acțiuni, echipa de proiect a efectuat vizite în fiecare instituție. Evaluarea la fața locului, întâlnirile cu managerii și cadrele didactice, discuțiile cu elevii au adus mai multă lumină asupra contextului de activitate, a provocărilor la zi, a nevoilor legate de modernizarea infrastructurii și integrarea instrumentelor TIC în demersul la clasă, de perfecționare a competențelor digitale ale profesorilor și elevilor, de dezvoltare și întreținere a sistemelor informaționale etc.

În rezultat, au fost listate eventualele domenii și direcții de intervenție:

1. Colegiul "Iulia Hasdeu" din Cahul – învățământ preșcolar și primar;
2. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică – eficiență energetică;
3. Centrul de Excelență în Transporturi din Chișinău – automobile hibrid și electrice;
4. Colegiul "Alexei Mateevici" din Chișinău – învățământ preșcolar și primar;
5. Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul – turism agricol și produse ecologice;
6. Colegiul Politehnic din Bălți – tehnologii informaționale și de comunicații;
7. Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale din Chișinău - instituție resursă.

5. *Vizită de studiu – Agenția de Guvernare Electronică*

Un grup format din 20 de manageri ai celor 7 școli pilot a participat, pe data de 16 decembrie 2019, la o vizită de studiu la Agenția de Guvernare Electronică.

Politici publice, servicii centrate pe cetățean, forme și metode de interacțiune între administrații, cetățeni și mediul de afaceri, inovații digitale și inovații sociale, date deschise, transformare și modernizare, eficiență și

eficacitate, raționalizare, digitizare, reinginerie, interoperabilitate etc. – sunt doar câteva dintre conceptele definite, decodificate, explicate.

Prezentările au fost însoțite de întrebări și răspunsuri, de discuții aprinse, construite în jurul unor subiecte de maxim interes, inclusiv profesional: revizuirea cadrului normativ, serviciile electronice și sistemul de învățământ, diversificarea canalelor de acces la serviciile publice, infrastructura serviciilor electronice, asigurarea securității informației, platforme tehnologice, automatizarea proceselor de lucru din școli, schimbul de date între autorități și instituțiile educaționale, accesul părinților la bazele de date ale școlii, tehnologie și comunicare interumană etc.

6. Programul de dezvoltare a competențelor digitale ale cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic

Scopul principal: Dezvoltarea competenței digitale și integrarea ei în activitatea didactică.

Printre conținuturile programului se regăsesc:

Denumirea modulelor	Număr de ore		
	Contact direct	Individual	Total
1. Competența digitală. Standarde, caracteristici, norme	8	16	24
2. Comunicarea digitală în Educație	16	32	48
3. Crearea de conținut educațional digital	32	76	108
4. Managementul clasei	16	32	48
5. Evaluarea asistată de TIC	8	16	24
6. Elaborarea și prezentarea publică a proiectelor individuale	16	32	48
TOTAL	96	204	300

Manager de proiect: Michelle ILIEV
Coordonator de proiect: Oxana DRAGUȚA

3. PROMOVAREA EDUCAȚIEI PENTRU SĂNĂTATEA TINERILOR

- Finanțator:** UNFPA (Fondul Națiunilor Unite pentru Populație) și Ambasada Regatului Țărilor de Jos (Olandei), în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
- Parteneri:** Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a municipiului Chișinău; consiliile raionale Cahul, Fălești, Rezina și Orhei; Direcțiile Generale Educație din Cahul, Fălești, Rezina și Orhei; primăriile c. Băcioi, s. Ghidighici.
- Implementatori:** UNFPA în parteneriat cu Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Rețeaua de Tineri Educatori de la Egal la Egal *Y-PEER Moldova* și Asociația Obștească *Parteneriate pentru fiecare copil*
- Perioada de implementare:** 2018-2020
- Instituții-beneficiare:** 37 de localități din mun. Chișinău și 5 raioane ale țării: mun. Chișinău și anume: c. Băcioi și s. Ghidighici; raionul Cahul, și anume: orașul Cahul și satele Alexandru Ioan Cuza, Borceag, Moscovei, Slobozia, Pașcani, Zîrnești; raionul Fălești, și anume orașul Fălești și satele Bocani, Călinești, Călugăr, Glinjeni, Obreja Veche, Făleștii-Noi, Pîrlița, Albinețul-Vechi; raionul Rezina, și anume orașul Rezina și satele Cuizăuca, Cinișeuți, Ignăței, Horodiște, Peciște, Mateuți, Busauca, Pripiceni-Răzeși; raionul Orhei, și anume Orhei, și anume orașul Orhei și satele Brănești, Ciocălteni, Mîrzești, Voroteț, Jora de Jos, Petrești, Puținței; raionul Ungheni, și anume satele Frăsinești, Petrești și Pîrlița.
- Grupul-țintă:** Tinerii de 10-19 ani (școlarizați și neșcolarizați, inclusiv din grupurile vulnerabile) din 5 raioane ale Republicii Moldova.
- Scop:** A crește nivelul de cunoștințe ale adolescenților (10-19 ani) despre sănătatea lor și a-i abilita să solicite predarea în școli a educației pentru sănătate adecvată vârstei și sensibilă la mediul cultural, inclusiv sănătatea reproducerii, drepturile omului și prevenirea violenței bazate pe gen.

Activități și rezultate:

- În perioada 17-18 mai 2019, 22 de cadre didactice din 5 raioane au participat la un program de formare a competențelor digitale. Cadrele didactice au învățat să utilizeze instrumente web 2.0 educaționale pentru a desfășura lecțiile de educație pentru sănătate interactiv și centrat pe elevi.

- În data de 20 mai 2019, la Chișinău s-a desfășurat Conferința Națională cu genericul *Parteneriatul școală-comunitate în promovarea educației pentru sănătate a tinerilor*, organizată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) în parteneriat cu UNFPA Moldova și Centrul Educațional PRO DIDACTICA, cu sprijinul financiar al Ambasadei Olandei, la care au participat cca 130 de participanți, printre care factori de decizie, reprezentanți ai direcțiilor raionale de învățământ, directori de școală și profesori, medici și specialiști în sănătatea adolescenților, lucrători de tineret, elevi și părinți din mai multe raioane ale țării, parteneri de dezvoltare. Evenimentul a pus în discuție aspectele de sănătate a adolescenților, comportamentele de risc și misiunea comună a școlii și comunității pentru prevenirea lor. Toți participanții și-au luat angajamentul de a susține educația pentru sănătate a tinerilor și a promova un mod de viață sănătos. Conferința s-a încheiat cu o Rezoluție semnată de toți participanții la discuție, inclusiv autoritățile centrale și locale în domeniul învățământului, organizațiile societății civile, centrele de tineret și de sănătate, familiile/părinții și tinerii, care și-au luat angajamentul de a crea parteneriate la nivel local pentru a preveni comportamentele de risc ale adolescenților ([Link](#)).

- Curriculumul revizuit pentru disciplina opțională *Educație pentru sănătate* a fost discutat și aprobat de Consiliul Național pentru Curriculum în data de 20 august 2019. Curriculumul nou aprobat este implementat în școlile din toată țara, elevii cărora aleg să studieze disciplina *Educație pentru Sănătate*.
- În perioada 20-24 august 2019, 20 de cadre didactice din 15 școli ale raioanelor Cahul, Orhei, Fălești, Rezina și Ungheni au participat la Programul de formare profesională pentru implementarea curriculumului revizuit la disciplina opțională *Educație pentru Sănătate*.

- Modulele 7-9 ale suportului didactic au fost digitalizate, utilizând tehnologiile educaționale moderne, creând posibilitatea organizării și desfășurării lecțiilor de o manieră interactivă pentru elevi, conținutul fiind plasat pe site-ul google în acces liber pentru cadrele didactice ([Link](#)).

Coordonator de proiect: Oxana DRAGUȚA

4. **DEZVOLTAREA ZONELOR RURALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA (DevRAM).**

Partea I. CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII SECTORULUI AGROALIMENTAR PRIN INTEGRAREA ACESTUIA ÎN LANȚURILE VALORICE INTERNE ȘI GLOBALE, ÎN SPECIAL A SECTORULUI CULTURII DE SOIA

Finanțator:	Uniunea Europeană
Implementatori:	C.E. PRO DIDACTICA, în parteneriat cu Asociația Internațională Donau Soja (Austria)
Perioada de implementare:	Aprilie 2018 - martie 2021
Buget:	2 598 333 EUR
Scop:	Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea acestuia în lanțurile valorice interne și globale, în special a sectorului culturii de soia.
Obiective specifice:	Construirea de lanțuri valorice agroalimentare competitive, moderne și durabile în Republica Moldova.
Grupul-țintă:	Instituții ÎPT (școli, colegii, centre de excelență, elevi etc.), instituții de cercetare și dezvoltare, agricultori și consumatori.

Rezultatele ariei de intervenție a C.E. PRO DIDACTICA:

- și moderne
domeniul agroalimentar;
- Profesori din minimum 7 instituții să fie instruiți și să dețină competențe pentru a face atractivă educația agricolă;
- 50 de
agricultori, profes -
v-educativ;
- :

1. **Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul**
(

- În cadrul proiectului a fost elaborat
- În perioada 8-10 octombrie 2019, la CEHTA a avut loc trainingul cu tema *Strategii de instruire a adulților. Formare de formatori*. Grupul-țintă a fost alcătuit din profesori care își valorifică și își dezvoltă competențele de formatori, pentru a lucra ulterior cu manageri și cadre didactice, dar și cu agenți economici. La activitatea de follow-up, aceștia au prezentat în perechi „scenariul” unei secvențe de instruire.

2. Implicarea în elaborarea planului anual de înregistrare a studenților pentru studii în instituțiile ÎPT în conformitate cu nevoile pieței muncii din sectorul agroalimentar

În perioada februarie-martie 2019, Veronica Prisăcaru, Grigore Baltag și Tatiana Șevciuc au realizat un studiu privind cererea pieței muncii pe termen mediu pentru învățământul superior și profesional tehnic în 6 domenii: Fitotehnie, Horticultură, Pedologie și protecția solului, Producția culturilor agricole și creșterea animalelor, Zootehnie și medicină veterinară, Tehnologia produselor de origine vegetală. Studiul ([Link](#)) a avut drept scop stabilirea la nivel național a necesarului forței de muncă (specialiști, muncitori calificați) pentru următorii 3-5 ani (2019-2024) și s-a axat pe: evaluarea calității sistemului de formare inițială și continuă; analiza stării actuale și a tendințelor sectoarelor aferente programelor de formare profesională; identificarea competențelor de îmbunătățit la viitorii specialiști; determinarea programelor de pregătire profesională solicitate de angajatori etc.

3. Elaborarea standardelor și calificărilor ocupaționale necesare pentru asigurarea standardelor de calitate în sectorul agroalimentar

• Platforma de comunicare "Elaborarea standardelor ocupaționale și de calificare în domeniul agroalimentar"

Pe data de 19 martie 2019, în incinta C. E. PRO DIDACTICA, a avut loc prima ședință a platformei de comunicare cu genericul Elaborarea standardelor ocupaționale și de calificare în domeniul agroalimentar. Participanții au fost reprezentanți ai mai multor instituții (Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Comitetul Sectorial AgroindVET, Camera de Comerț și Industrie, Asociația Educație pentru Dezvoltare, Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională, Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri, Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional). Activitatea a avut drept scop crearea unei platforme de comunicare pentru toți actorii-cheie implicați în lanțul valoric Standarde Ocupaționale (SO) – Standarde de Calificare (SC) – Curricula, cunoașterea și înțelegerea experiențelor de elaborare a SO și SC în R.Moldova, inclusiv în vederea preluării acestora în exercițiul pentru domeniul agroalimentar, confirmarea necesității elaborării SO și SC în cadrul proiectului pentru anumite domenii ocupaționale.

• Platforma de comunicare "Conexiunea Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale și a Metodologiei de elaborare, revizuire și validare a standardelor de calificare"

În data de 16 aprilie 2019, a avut loc cea de-a doua ședință a Platformei de comunicare constituite între instituțiile de resort și partenerii de dezvoltare în vederea elaborării standardelor ocupaționale și a celor de calificare ca bază pentru îmbunătățirea ofertei educaționale din învățământul profesional tehnic. Activitatea a avut loc la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. S-a discutat *Metodologia de elaborare, revizuire și validare a standardelor de calificare* și rezultatele pilotării acesteia pentru nivelurile de calificare ISCED 3 - ISCED 6.

Prezentarea Metodologiei s-a axat pe conturarea cadrului legal și normativ pe care se fundamentează aceasta, scopul urmărit, principiile pe care se bazează procesul de elaborare a standardelor de calificare și etapele pe care le parcurge, rolurile și responsabilitățile fiecărei părți implicate în proces, accentuând în mod deosebit necesitatea verificării relevanței calificărilor pentru piața muncii și a revizuirii permanente a

standardelor de calificare. Întrebările și răspunsurile, argumentele și contraargumentele ce au urmat au canalizat discuția spre punctarea unor probleme în calea reușitei procesului de elaborare a standardelor de calificare și a soluțiilor la ele. Important de menționat că în cadrul platformei s-a analizat și posibilitatea corelării metodologiilor de elaborare a standardelor ocupaționale și a standardelor de calificare.

- **Curs de instruire ELABORAREA STANDARDEROR OCUPAȚIONALE”**

În perioada 15-19 iulie 2019, 16 persoane, reprezentând Comitetul Sectorial AgroindVET, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Federația Națională a Patronatului din Agricultură și Industria Alimentară, S.A. “JLC”, ÎS Combinatul de Vinuri de Calitate „Mileștii Mici”, S.A. “ZERNOFF” etc., au participat la cursul de instruire *Elaborarea standardelor ocupaționale*. Evenimentul, având drept scop extinderea comunității de experți în elaborarea standardelor ocupaționale, s-a axat pe decodificarea conceptului de analiză ocupațională/elaborarea profilului ocupațional, în vederea elaborării standardului ocupațional în baza profilului ocupațional.

- **Metodologia de elaborare a standardelor ocupaționale în proces de revizuire**

Reprezentanți ai Ministerului Muncii, Sănătății și Protecției Sociale, ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, ai Comitetului sectorial în agricultură și alimentare, agenți economici etc. au participat, în data de 11 noiembrie 2019, la atelierul facilitat de Gabriela Damian-Timoșenco, expert în proiect. Activitatea a deschis șirul de acțiuni îndreptate spre revizuirea metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale, care sunt necesare pentru asigurarea calității formării profesionale, identificării competențelor profesionale, corelării formării profesionale inițiale și continue cu cerințele pieței muncii. Îmbunătățirea metodologiei are drept scop intensificarea dialogului între piața muncii și sistemul de învățământ, în vederea definirii competențelor necesare economiei moderne.

- **Atelier de pilotare a standardelor ocupaționale**

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, de comun cu platforma partenerilor din învățământul profesional tehnic, a consemnat necesitatea simplificării procesului complex de elaborare a standardelor ocupaționale (SO). În contextul dat, în perioada 17-18 decembrie 2019, a avut loc un atelier de lucru privind un nou model de concepere a SO, care să cuprindă doar trei aspecte: descrierea ocupației, atribuțiile și sarcinile de lucru și competențele profesionale. Acest exercițiu de pilotare a modelului simplificat, pentru profesia *Tehnician în panificație și patiserie*, a pus accentul pe: metodologia de lucru, conținutul profilului ocupațional, descrierea ocupației, identificarea competențelor profesionale în baza atribuțiilor și sarcinilor etc. Activitatea, și-a propus să afle opinia reprezentanților mediului educațional și de afaceri despre noul document: dacă acesta poate servi ca material de referință la scrierea de SO.

4. Programe de formare pentru cadre didactice și manageriale

- **Atelierul Lansarea parteneriatului cu instituțiile ÎPT cu profil agricol**

Atelierul *Lansarea parteneriatului cu instituțiile de învățământ profesional tehnic cu profil agricol*, desfășurat pe data de 2 iulie 2019 ([Link](#)), a întrunit manageri, profesori și elevi din cele 7 unități de învățământ beneficiare ale proiectului. Obiectivul evenimentului – *demararea unei colaborări între*

instituțiile selectate pentru pilotare, precum și crearea comunității pro educația agricolă în Republica Moldova – subscris efortului de consolidare a capacității instituționale, de ajustare a ofertei educaționale la cererea pieței muncii, de promovare a unui mediu favorabil implementării standardelor de calitate în sectorul agroalimentar, de aliniere a documentelor de politici la reglementările UE etc. Participanții au argumentat intenția/interesul instituției pentru implicare în proiect, pentru a identifica pașii, pentru a formula o viziune comună asupra viitorului parteneriat, care oferă posibilitatea de a beneficia de cursuri de formare continuă, de curricula și programe de studii actualizate, de strategii de comunicare, de schimb de bune practici naționale și internaționale etc. Prin semnarea acordurilor de colaborare, reprezentanții C.E. PRO DIDACTICA și ai instituțiilor-pilot și-au luat angajamentul de a se implica activ, de a susține și a facilita atingerea obiectivelor proiectului DevRAM.

- **A 50-a conferință anuală a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ profesional tehnic cu profil agricol**

În perioada 29-30 august 2019, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM), în parteneriat cu C.E. PRO DIDACTICA, a organizat a 50-a Conferință anuală a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ profesional tehnic din subordinea MADRM ([Link](#)). Evenimentul, cu genericul *Metode inovatoare pentru instruirea tinerilor, orientate spre dezvoltarea competențelor profesionale și antreprenoriale, în scopul sporirii competitivității și activității sectorului agroalimentar*, și-a propus să aducă în atenția publicului rezultatele înregistrate de instituțiile ÎPT în anul de studii 2018-2019 și să stabilească direcțiile principale de activitate pentru anul de studii 2019-2020. În cadrul activității a fost lansat mesajul **"SUSȚINEȚI EDUCAȚIA AGRICOLĂ!"**.

- **Trainingul SCRIEREA PROPUNERILOR DE PROIECTE**

Agenda trainingului, care a avut loc în perioada 1-3 octombrie 2019, a cuprins mai multe subiecte, oferindu-le cursanților posibilitatea de a-și proba cunoștințele și abilitățile în elaborarea de proiecte, de a determina părțile forte și slabe la acest capitol, de a exersa cei 10 pași în scrierea de proiecte. În cadrul activității de follow-up, a fost prezentat produsul final al acestei activități: 7 propuneri de proiecte, înaintate spre finanțare.

- **Trainingul STRATEGIA DE COMUNICARE**

Desfășurat în perioada 5-7 noiembrie 2019, trainingul a avut drept scop familiarizarea cursanților – profesori și manageri din centre de excelență, colegii și școlii profesionale cu profil agricol – cu "laboratorul" creării unei strategii de comunicare, care trebuie să contribuie la creșterea notorietății instituției pe piața educațională, adresându-se unei audiențe cu o anumită cultură de consum și propunându-și să identifice mijloacele optime pentru a-i transmite mesajul. Formabilii au elaborat și au prezentat în cadrul activității de follow-up strategia de comunicare a instituției și planul de acțiuni.

- **Trainingul TIC APLICAT ÎN DEMERSUL DIDACTIC**

Trainingul a fost realizat în perioada 14-15 noiembrie 2019. Activitatea a avut drept scop inițierea cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic cu profil agroalimentar în abordările educaționale moderne, axate pe integrarea tehnologiilor informației și a comunicațiilor în actul predării, învățării și evaluării. 12 reprezentanți din 7 instituții-pilot, profesori de diferite discipline, au explorat instrumentele web, cum ar fi Blabberize, Voki, Piktochart, Typeform, Pollseverywhere, Powtoon, CrosswordLab etc., care oferă posibilitatea de a crea conținuturi educaționale și sarcini interactive etc. Participanții la instruire au discutat și despre importanța dezvoltării competențelor digitale, racordate la standardele naționale de competențe digitale pentru cadre didactice și elevi și la cerințele actuale ale pieței muncii.

5. Vizite de studii

- **Vizită de studiu în România (15-19 mai 2019)**

În perioada 15-19 mai 2019, un grup alcătuit din cadre manageriale și didactice din 7 instituții-pilot de învățământ profesional tehnic cu profil agricol, dar și din reprezentanți ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Educației Culturii și Cercetării, Comitetului sectorial, a efectuat o vizită de studiu în România, pentru un schimb de experiență și bune practici.

Evenimentul, a avut, în opinia participanților, o agendă ambițioasă, de preluat și de valorificat: vizite la expoziția *AgriPlanta-RomAgroTec*; Liceul Tehnologic nr. 1 Fundulea, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Agricolă din România, Comitetul Sectorial din România (CS Agricultură, Piscicultură și Pescuit), participarea la evenimentele: *"Donez o carte pentru un liceu agricol"*; *Ziua liceelor agricole*; *Conferința "Tinerii cu studii medii sunt cei care pot face agricultura să se miște"* etc. Scopul vizitei de studiu a constat în familiarizarea participanților cu o vecinătate în care agriculturii i se acordă importanța cuvenită, dorită, cu ultimele noutăți tehnologice din ramură, cu bune practici de realizare a educației agricole.

- **Trainingul ABORDĂRI SECTORIALE PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR (Torino, Italia)**

În perioada 23-27 septembrie 2019, Tatiana Gherștega (șef, Direcția Cadrul Național al Calificărilor, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării), Vera Chilari (consultant principal, Serviciul Știință, Educație și Extensiune Rurală, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului) și Daniela Preașca (manager interimar proiect UE DevRAM, Centrul Educațional PRO DIDACTICA), au participat la trainingul cu genericul *Abordări sectoriale pentru dezvoltarea competențelor*, organizat de Centrul Internațional de Instruire al Organizației Internaționale a Muncii (International Training Center, ILO) din Torino, Italia. Destinat reprezentanților ministerelor și comitetelor sectoriale, conceptorilor de politici, managerilor instituțiilor de resort etc., cursul, la care au participat 51 de persoane din 16 țări, a avut drept scop de a facilita înțelegerea proceselor de dezvoltare a competențelor sectoriale, pentru o mai bună implementare a politicilor legate de piața muncii. Cursul, moderat de experți și practicieni în domeniu, a oferit oportunități de învățare multidisciplinară și a inclus sesiuni interactive cu prezentări, dezbateri, studii de caz, exerciții participative, pentru un schimb prolific de cunoștințe și experiență.

- **Vizită de studiu a unui grup de profesori din România**

În perioada 25-26 octombrie 2019, un grup de manageri și profesori din mai multe colegii și licee tehnologice din România a vizitat Republica Moldova. Această inițiativă a venit ca răspuns la vizita realizată în România de cadrele didactice și manageriale din instituțiile-pilot ale proiectului DevRAM, dar și de reprezentanți ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Educației Culturii și Cercetării, Comitetului Sectorial. Agenda evenimentului a inclus un șir de întâlniri cu specialiști de la

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, precum și cu colectivul de pedagogi și elevi al Colegiului Agroindustrial din Ungheni și cu cel al Centrului de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău. Aceste vizite reciproce ale reprezentanților sectorului educațional au avut drept scop consolidarea colaborării între școlile de profil de pe ambele maluri ale Prutului întru promovarea învățământului agricol și replicarea de bune practici.

- **Vizită de studiu în România (21-22 noiembrie 2019)**

În perioada 21-22 noiembrie 2019, doi reprezentanți ai Centrului Metodic al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) și un elev de la Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul (CEHTA) au participat la o vizită de studiu la Liceul Tehnologic Agricol "Mihail Kogălniceanu" din Miroslava, jud. Iași. Scopul acestei vizite a constat în familiarizarea cu experiența de formare profesională a colegilor din România, cu tendințele și politicile în domeniu, cu mecanismele de interacțiune între autorități și unitățile educaționale și cu bunele practici care pot fi diseminate în instituțiile de învățământ profesional tehnic din subordinea MADRM. Grupul din Republica Moldova a avut ocazia să ia cunoștință mai îndeaproape de campusul liceului (blocuri de studii, terenuri, muzeu), de oferta educațională a acestuia, de procesul instructiv-educativ. De asemenea, alături de elevi, viitori specialiști în agricultură, fermieri și autorități locale, a participat la dezbaterile "Învățământul agricol, încotro?" (transmisiune live organizată de RFI România în parteneriat cu Revista "Ferma"), a purtat discuții cu profesori, manageri de întreprinderi, oameni de afaceri.

6. Participare la expoziții

- **Expoziția Farmer**

În perioada 16-19 octombrie 2019, 12 instituții de învățământ cu profil agricol din Republica Moldova au participat la Expoziția-târg FARMER 2019, unde publicul a avut prilejul să ia cunoștință de ofertele educaționale și realizările acestora vizitând standul cu genericul "SUSȚINE EDUCAȚIA AGRICOLĂ!".

"Participarea instituțiilor din învățământul profesional tehnic la FARMER 2019 a avut drept scop aducerea elevilor și studenților mai aproape de agenții economici, ca să fie văzuți, valorificați, ascultați, ca să convingă că sunt motivați să se angajeze, să lanseze noi afaceri, să fie specialiști buni. Astfel vom atragem mai mult sectorul business în procesul educațional" (Daniela Preașca, manager interimar de proiect la Centrul Educațional PRO DIDACTICA). Cei circa 200 de tineri de față la eveniment și-au prezentat instituțiile și specialitățile la care studiază, au beneficiat de câteva master-class-uri, s-au întâlnit cu protagoniștii unor istorii de succes din domeniul agricol și au stabilit contacte cu potențiali angajatori și parteneri de afaceri. Elevii și studenții au primit răspunsuri la întrebările puse și au încercat să pătrundă în esența contextului actual agricol din țară, dar și a strategiei de dezvoltare a acestuia participând la un forum de discuții.

Coordonator de proiect: Lilia NAHABA

5. **PROMOVAREA ȘI DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI INTERCULTURALE ÎN FORMAREA INIȚIALĂ A CADRELOR DIDACTICE**

Finanțator: Fundația pentru copii *Pestalozzi* (Elveția)

Perioadă de implementare: Iunie 2018- decembrie 2020

Scop: Îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților profesionale de EIC ale viitoarelor cadre didactice, în vederea sprijinirii dezvoltării competențelor interculturale la copii și tineri.

Obiective:

- Elaborarea curriculumului și a materialelor didactice privind educația interculturală în formarea inițială a cadrelor didactice;
- Dezvoltarea competențelor profesionale de educație interculturală a cadrelor didactice universitare.

Beneficiarii proiectului: managerii și cadrele didactice universitare, viitorii profesori din 3 universități pedagogice, inclusiv din 3 facultăți de pedagogie, filologie și istorie/educație civică și circa 3000 de elevi, care vor beneficia de această inițiativă, chiar dacă, la etapa inițială, nu vor fi implicați direct în proiect.

Proiectul abordează problemele cu care se confruntă studenții, viitorii profesori, din 3 universități – de management al claselor multiculturale, cu elevi, care provin din diferite regiuni culturale, geografice și lingvistice, dar și de didactică particulară a subiectelor cu tematică multi-, interculturală. În prezent, există atât necesitatea, cât și dorința, deschiderea instituțiilor de învățământ superior de a iniția/dezvolta un curs universitar (obligatoriu sau la alegere) în domeniul educației interculturale, în vederea abilitării tinerilor pentru aprecierea diversității, a îmbunătățirii și valorificării avantajelor comunicării interculturale.

Activități și rezultate:

• **Dezvoltarea profesională în domeniul EIC**

Pe parcursul anului 2019, circa 50 de profesori, manageri și metodiști universitari, precum și studenți, cadre didactice din colegiile pedagogice și reprezentanți ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării au participat la următoarele activități ce au contribuit la dezvoltarea profesională și îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul EIC:

- Program de instruire în dezvoltarea curriculumului EIC, facilitat de formatori naționali și internaționali;
- Atelier privind elaborarea ghidului metodologic universitar de Educație Interculturală;
- Atelier de lucru cu manageri și profesori universitari privind discutarea draft-ului curriculumului EIC elaborat;
- Atelier de dezbateri cu profesorii universitari privind curriculumul EIC;
- Program de instruire și activități de follow-up pentru cadrele didactice universitare privind dezvoltarea competențelor interculturale a viitorilor pedagogi;
- Masa rotundă de prezentare a curriculumului și diseminarea rezultatelor pilotării, cu participarea profesorilor, managerilor universitari, viitorilor pedagogi.

În urma activităților de dezvoltare profesională privind EIC desfășurate cu conceptorii de curriculum de către experți naționali și internaționali, 26 de profesori universitari din 3 universități pedagogice și-au îmbunătățit cunoștințele și abilitățile, beneficiind de informații și suport metodologic semnificativ în

vederea elaborării unui curriculum și ghid metodologic de educație interculturală pentru viitorii profesori, ținând cont de standardele naționale și internaționale, precum și de diversitatea culturală, lingvistică și religioasă locală a fiecărei universități partenere.

- În rezultatul activităților de instruire privind elaborarea curricula EIC, realizate de 2 experți naționali și internaționali, au fost elaborate **2 instrucțiuni/recomandări privind EIC** pentru concepătorii de curriculum și diseminate profesorilor și managerilor universitari din 3 universități pedagogice. Aceste două documente au servit drept referințe pentru concepătorii de curriculum în elaborarea curricula EIC pentru universitățile partenere, în conformitate cu standardele naționale și internaționale, precum și particularitățile culturale locale.

- **Elaborare de documente EIC universitare.** Trei seturi curriculare EIC, incluzând curriculum, suport de curs și ghiduri metodologice pentru profesorii universitari au fost elaborate și aprobate de către Departamentele Facultăților din fiecare universitate parteneră și promovate de 21 manageri și metodiști universitari¹ la nivel universitar și în timpul stagiilor de practică în instituțiile de învățământ. Aceste documente de EIC au fost recenzate de către 6 experți naționali și 3 experți internaționali, care au apreciat la nivel înalt, atât inițiativa de a elabora documente EIC și au remarcat că asumarea de către mediul universitar din Republica Moldova constituie un semn de bun augur, de constatare, conștientizare și acțiune eficientă în ce privește gestionarea referințelor culturale diferite. Toate documentele curriculare EIC elaborate au fost traduse în limba engleză și publicate. Conform rapoartelor coordonatorilor locali, aceste documente au fost pilotate de 15 profesori universitari și predate la 655 de viitorii profesori (din anul II – V ani de studii) în perioada septembrie-decembrie 2019. Ca urmare, 72,6% dintre viitorii profesori au aplicat elemente EIC în procesul lor de predare în timpul stagiului de practică în școli, pentru a dezvolta competențe interculturale la 2582 de copii și tineri.

¹ 9 manageri universitari și 12 metodiști

- **Vizite de monitorizare.** În vederea asigurării implementării calitative a activităților proiectului au fost realizate vizite de monitorizare de către echipa de proiect, și anume: în 3 universități partenere în cadrul cărora concepatorii de curriculum li s-a oferit suport în finalizarea curriculum EIC, în conformitate cu specificul universității și planurile de studii; în instituțiile de învățământ rurale și urbane în vederea monitorizării și evaluării practicii a viitorilor pedagogi privind aplicarea elementelor de EIC în clasele cu copii/tineri.

- **Activități de promovare a educației interculturale.** În vederea promovării EIC în rândul comunității educaționale naționale, realizările proiectului au fost publicate în mod regulat pe platforma web EIC a proiectului², care include actualități privind activitățile și rezultatele proiectului, publicații ale proiectului EIC, articole metodologice despre predarea EIC etc., în limba română și traduse în limba engleză; în publicațiile revistei *Didactica Pro ...*³; pe site-urile web CEPD și ale universităților partenere⁴ și prin intermediul rețelelor media de socializare.

Coordonator de proiect: Cristina BUJAC

² www.eic.prodidactica.md

³ Goraș-Postică V. (2019). *Developing Intercultural Competence: from Current Policy Documents to Contexts and Immediate Realities*. In *Didactica Pro...*, Nr. 1 (113), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, p. 23-27. ISSN1810-6455;

Cristei A., Costachi I. (2019). *Knowledge, Attitudes and Practices of Capitalizing Intercultural Education in Higher Education Institutions: a Baseline Study*. In *Didactica Pro...*, nr. 2 (114), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, pp. 10-14. ISSN1810-6455;

Goraș-Postică V. (2019). *Teachers Involved in Pre-University Education Respond to the Challenge of Learning New Things about Intercultural Competence Development and Assessment*. In *Didactica Pro...*, nr. 2 (114), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, pp. 52-53. ISSN1810-6455;

Cartaleanu T.(2019). *Intercultural Education and the Rigors of a University Curriculum*. In: *Didactica Pro...*, nr. 3 (115), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, pp. 15-19. ISSN1810-6455;

Goraș-Postică V. (2019). *Intercultural Dimensions in the Polish Educational Context*. In: *Didactica Pro...*, nr. 4-5 (116-117), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, pp. 67-72. ISSN 1810-6455;

Trinca L. (2019). *An Intercultural Perspective on the Formative Discourse Concerning Time for Romanians and Russians*. In: *Didactica Pro...*, nr. 6 (118), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA, pp. 24-28. ISSN 1810-6455.

Hard cover. *Curriculum and Guide presentation*. In: *Didactica Pro...*, nr. 6 (118), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA. ISSN 1810-6455;

Hard cover. *Celebrating 30 years of the convention on the rights of the child*. In: *Didactica Pro...*, Nr. 6 (118), Chisinau: Educational Centre PRO DIDACTICA. ISSN 1810-6455.

⁴ CEPD: www.prodidactica.md, USC: www.kdu.md, USARB: www.usarb.md

6. EXTINDEREA IMPLEMENTĂRII DISCIPLINEI OPȚIONALE "CULTURA BUNEI VECINĂȚĂȚI" ÎN ȘCOLILE DIN REPUBLICA MOLDOVA – 2019

Finanțator:	Nonviolence International (link) în cooperare cu Rețeaua Internațională de Parteneriat Global pentru Prevenirea Conflictelor Armate, zona Europei de Est – GPPAC (link)
Parteneri:	Centrul de Inovații Educaționale și Programe Sociale din regiunea transnistreană, Tiraspol; Centrul de Integrare și Dezvoltare din Kiev, Ucraina
Perioadă de implementare:	Iulie-decembrie 2019
Scop:	Dezvoltarea unor programe de educație pentru pace în Republica Moldova și în Ucraina, ca o continuare a curriculumului de educație pentru pace pentru Moldova și regiunea transnistreană, elaborat de GPPAC în ultimii 5 ani

Obiective:

- Extinderea implementării disciplinei "Cultura bunei vecinătăți" la nivelul claselor primare;
- Elaborarea unui program de continuare pentru cadrele didactice de la nivelul gimnazial, oferindu-le informații despre elementele-cheie ale disciplinei "Cultura bunei vecinătăți" și căile pe care aceste elemente pot fi construite la "Educația civică"/"Educația pentru societate", "Dezvoltare personală" și, de asemenea, în formatul "orelor de clasă/dirigenție" ; furnizarea de materiale didactice necesare cadrelor didactice;
- Promovarea curriculumului "Cultura bunei vecinătăți" și prezentarea acestuia la diverse evenimente oficiale și pe forumuri publice, destinate profesorilor și părinților, oferind îndrumări clare cu privire la pașii care pot fi întreprinși pentru a începe aplicarea acestui curs într-un program școlar tipic;
- Menținerea contactului și cooperării între profesorii formați/resursă, specialiștii în educație și activiștii societății civile din Moldova și instituțiile relevante din regiunea transnistreană.

Activități și rezultate:

- Publicarea unor versiuni îmbunătățite a Caietelor pentru elevi, cu corecții făcute după o analiză a experienței din faza de pilotare disciplinei în școlile din Moldova, inclusiv regiunea transnistreană;
- Familiarizarea profesorilor și părinților cu legăturile dintre disciplina "Cultura bunei vecinătăți" și alte discipline ce urmează la nivelul claselor gimnaziale;
- Promovarea curriculumului "Cultura bunei vecinătăți" și prezentarea acestuia la diverse evenimente oficiale și pe forumuri publice, destinate profesorilor și părinților, oferind îndrumări clare cu privire la pașii care pot fi întreprinși pentru a începe aplicarea acestui curs într-un program școlar tipic. Mai mult de 30 de activități în diferite raioane ale țării: Chișinău, Comrat, Dubăsari, Ștefan Vodă. Au fost implicați, A. Nikitcenko, D. State și V. Goraș-Postică.

- 4 seminarii de o zi pentru noi învățători, viitori implementatori ai disciplinei "Cultura bunei vecinătăți" (raioanele Dubăsari, Comrat și Ștefan Vodă, au fost implicați 93 de profesori, în seminariile organizate pe 9 august, 28 octombrie, 31 octombrie, 26 decembrie, 2019);
- Elaborarea ghidului metodologic pentru profesori și părinți, pentru disciplina opțională „Cultura bunei vecinătăți” (Au fost implicați A. Nikitcenko, D. State, V. Goraș-Postică, timp de 4 luni);
- Ghidul metodologic a fost publicat într-o broșură (72 de pagini, 200 de exemplare) și pe site-ul PD, în limbile română și rusă;
- 2 seminarii de o zi cu profesori de la nivel gimnazial privind extinderea disciplinei CBV (în raioanele Dubăsari și Ștefan Vodă, au fost implicați 45 de profesori în 28 octombrie și 26 decembrie, 2019);

- Activități de promovare prin publicarea a 2 lucrări în revista *Didactica Pro...* și pe site-ul C.E. PRO DIDACTICA:
  - *Dimensiuni interculturale în contextul educațional polonez*. În: *Didactica Pro...* nr. 4-5 (116-117), 2019, pp. 67-72;
  - *Educația interculturală în clasele primare: opțional revizitat aici și acum*. În: *Didactica Pro...* nr. 6 (118), 2019, pp. 35-39.
- Conferința de bilanț pentru managerii și profesorii implicați în proiect și pentru membrii ONG-urilor de pe ambele maluri ale Nistrului privind rezultatele proiectului a avut loc pe 27 decembrie la Centrul Educațional PRO DIDACTICA, au participat 26 inspectori raionali, metodiști, manageri școlari și profesori de clasele primare din 22 de raioane. Toți participanții au beneficiat de Caietele de educație interculturală pentru copii *Cultura*

bunei Vecinătăți și de posterul promoțional. Ca sarcină de acasă, ei au avut responsabilitatea de a prezenta și promova Cultura Bunei Vecinătăți la nivel instituțional și raional, pentru a extinde numărul de școli și de copii care vor selecta acest subiect în anul viitor școlar.

- Promovarea activităților proiectului și publicarea rezumatului executiv al proiectului și împărtășirea acestuia cu colegii din regiunea transnistreană.
  - <http://prodidactica.md/en/portfolio/expanding-the-use-of-the-culture-of-good-neighbourhood-education-course-in-schools-of-moldova-2019/>
  - <http://prodidactica.md/en/the-culture-of-good-neighborhood-extensions-and-improvements-in-schools-from-the-dubasari-district/>
  - <http://prodidactica.md/en/events-to-promote-and-expand-a-good-culture-neighborhood/>
  - <http://prodidactica.md/en/teachers-on-both-banks-of-the-dniester-river-trained-in-the-field-of-peace-education/>
  - <http://prodidactica.md/en/the-multilingual-education-debated-at-the-paideia-club/>
  - https://www.facebook.com/search/top/?q=ce%20pro%20didactica&epa=SEARCH_BOX

Coordonator de proiect: Viorica GORAȘ-POSTICĂ

Asistent: Adriana DOIBANI

7. LECȚII EUROPENE-2: COMPONENTA "EDUCAȚIE CONTRA CORUPȚIEI"

Finanțator: Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Lituania din fondurile Programului de Cooperare pentru Dezvoltare și Promovare a Democrației

Perioadă de implementare: Ianuarie - aprilie 2019

Buget 7 588 EUR

Parteneri: Centrul de Didactici Moderne din Vilnius, Lituania

Grupul-țintă: Elevi cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani, care învață *Educația civică* și/sau disciplina opțională *Integrarea europeană pentru tine* și profesori de liceu de la programele de formare cu scopul de a învăța cum să aplice materialele elaborate în proiect.

Scop: Sprijinirea activităților de prevenire și eradicare a corupției în stat, prin educarea unor cetățeni conștiincioși, critici și responsabili, vizând dezvoltarea și implementarea educației anticorupție în învățământul secundar.

Obiective:

- Elaborarea modului *Educație contra corupției* și testarea/pilotarea acestuia cu profesorii, în calitate de modul la disciplina *Integrare europeană pentru tine* și la alte discipline socioumane;
- Elaborarea materialelor didactice pentru elevi;
- Dezvoltarea canalelor de difuzare și a rețelei de sprijin intern.

Activități:

- Valorificarea experiențelor achiziționate – elaborarea materialelor didactice;
- Finalizarea proiectelor de lecții pentru procesul de pilotare;
- Dezvoltarea unei rețele de personal și instituționale pentru consultări reciproce și sprijin, inclusiv la diferite niveluri, cu părțile interesate din țară;
- Pregătirea și publicarea materialelor promoționale (articole/comunicate de presă/buletine de știri);
- Publicarea în revista *Didactica Pro...* a 2 materiale tematice/articole;
- Elaborarea și publicarea rezumatului executiv al proiectului în limbile engleză și rusă.

Rezultate:

- 20 de instituții implicate în proiect, 5 dintre ele semnând Declarația instituțională de integritate, prin care s-au angajat să promoveze și să implementeze principiile educației pentru integritate în procesul formal și nonformal de învățământ în rândul elevilor, părinților și profesorilor, pentru a obține, în final, titlul onorific de *Școală onestă*;
- 22 de profesori experimentatori încadrați în procesul de pilotare a materialelor didactice la tema *Educație contra corupției*;

- Peste 1000 de elevi din clasele VII-XII, beneficiari ai modului *Educație contra corupției* în cadrul orelor și la unele activități extracurriculare;
- Peste 400 de părinți informați și sensibilizați în problema dată;
- Peste 1200 de manageri și profesori informați și sensibilizați în domeniul educației contra corupției din municipiul Chișinău și Bălți, raioanele Orhei, Sângerei, Șoldănești, Ialoveni, Nisporeni, Hâncești, Anenii Noi, Căușeni și Edineț, Institutul de Științe ale Educației și Universitatea de Stat din Moldova;
- Promovarea principiilor și valorilor educației pentru integritate pe pagina web:
  - <http://prodidactica.md/profesorii-preuniversitari-continua-educatia-pentru-integritate-in-scoala/>
  - <http://tvrmdova.md/social/20-de-scoli-vor-semna-o-declaratie-de-integritate-si-vor-primi-statutul-de-scoala-onesta/>;
- *Bune practici din școala lituaniană: Educație pentru integritate*. În: Didactica Pro..., nr. 1 (113), februarie 2019, pp. 48-49.
- *Profesorii preuniversitari continuă educația pentru integritatea în școală. Proiectul Lecții europene 2: Componenta Educație contra corupției (sumar executiv)*. În: Didactica Pro..., nr. 2 (114), aprilie 2019, pp. 50-51.

Impact:

Modulul a sprijinit implementarea activităților anticorupție la nivel de stat, ajutând astfel Centrul Național Anticorupție să implementeze planul său de acțiune privind eradicarea fenomenului corupției. Beneficiarii proiectului au apreciat originalitatea și utilitatea materialelor propuse spre aplicare, dar și seminarele de dezvoltare profesională pentru profesori, toate ajutându-i să devină persoane resursă nu doar în instituțiile ce le reprezintă, ci și la nivel de raion și republică. Pilotarea modulului a demonstrat rezultate pozitive vizavi de percepția corectă a fenomenului, dar și de urmările grave ce le are corupția. Activitățile de promovare au sensibilizat managerii, cadrele didactice și alți actori educaționali implicați, motivându-i să se implice în eradicarea corupției, începând de la propria persoană, familie și instituție.

Coordonator de proiect: Viorica GORAȘ-POSTICĂ

8. INTEGRITATEA SISTEMELOR EDUCAȚIONALE INVESTIGATĂ DE SOCIETATEA CIVILĂ

Finanțator: Rețeaua Centrelor de Politică Educațională NEPC, cu sediul la Zagreb, Croația (<http://www.edupolicy.net/>)

Perioadă de implementare: August 2019 – mai 2020.

Parteneri: Institutul Internațional pentru Politică Educațională, Planificare și Management din Georgia, Fundația pentru Sprijinirea Inițiativelor Educaționale din Kârgâzstan și Alianța Educațională din Mongolia.

Scop: Evaluarea integrității sistemelor educaționale și a cazurilor de violare a integrității de către diverși actori educaționali în baza metodologiei INTES, cu instrumente de colectare a dovezilor, dezvoltate de Centrul pentru Politici Aplicate și Integritate – CAPI (<http://www.policycenters.org/>), în cadrul Rețelei Anticorupție a OECD pentru Europa de Est și Asia Centrală.

Activități și rezultate:

- Participarea echipei de proiect într-un program de formare la nivel internațional (V. Goraș-Postică și R. Bezedo – 25-26 august Belgrad, Serbia);
- Realizarea unei cercetări la nivel național (colectarea datelor și documentare: analiza documentelor de politici, a literaturii și a cercetărilor anterioare în domeniu) – septembrie – decembrie. Cercetătorii implicați: V. Goraș-Postică și O. Drăguță.
- Desfășurarea interviurilor de tip focus-grup cu cadrele didactice și manageriale: 13 noiembrie – 13 cadre didactice din diferite instituții educaționale; 12 decembrie – 18 directori de instituții educaționale din țară; 4 interviuri în profunzime cu factori de decizie de la MECC și de la alte instanțe (pe parcursul lunii decembrie). În total au fost interviuate 35 de cadre didactice și manageriale.
- Elaborarea unui raport de sinteză la nivel național – primul draft prezentat la sfârșitul anului. Cercetătorii implicați: V. Goraș-Postică și O. Drăguță.

Coordonator de proiect: Viorica Goraș-Postică

Asistent: Adriana Doibani

IV. SERVICII DE FORMARE CONTINUĂ 2019

Centrul Educațional PRO DIDACTICA a oferit servicii de formare continuă în baza programului aprobat de Ministerul Educației al Republicii Moldova, prin ordinul nr. 822 din 13 august 2015 și nr. 410 din 5 octombrie 2017, în domeniul învățământului pentru adulți și al instruirii prin cursuri, pentru formarea continuă și pregătirea metodică suplimentară a profesorilor, precum și în baza acordurilor de colaborare încheiate cu Ministerul Educației al Republicii Moldova. La finele cursurilor, au fost oferite certificate care confirmă absolvirea acestora și care pot fi folosite în procesul de atestare.

Echipa de formatori este alcătuită din angajați ai Centrului, experți-consultanți și profesori-formatori din diverse instituții de învățământ din Republica Moldova, care și-au perfecționat cunoștințele și abilitățile la numeroase centre de instruire din România, SUA, Franța, Canada, Marea Britanie, Belgia, Ungaria, Rusia, Germania, Austria ș.a.

Centrul dispune de un spațiu de cca 300 m², în zona centrală a orașului, și este dotat cu: sală de conferințe, alias bibliotecă, în care pot fi găsite peste șase mii de titluri de carte didactică și de referință pe domeniile: management general și educațional, pedagogie și didactică generală, didactica disciplinelor, psihologie. În anul 2018, din pachetul de programe, au fost selectate modulele care au corespuns necesităților de formare ale profesorilor. Costul unei instruirii complexe a fost stabilit în funcție de condiții, acoperind, în primul rând, cheltuielile de elaborare și de oferire a programelor de formare, materialele utilizate și o pauză cafea. Cu fiecare grup de cursanți au lucrat formatori experimentați. Atât conținuturile, cât și durata cursurilor au fost fixate în baza doleanțelor și a necesităților participanților. Informațiile cu privire la alte activități, oferite gratis în proiecte sponsorizate de donatori, au fost plasate pe pagina web a Centrului: <http://www.prodidactica.md>

Pe parcursul anului 2019, echipa de formatori a Centrului Educațional PRO DIDACTICA a răspuns necesităților de perfecționare a 486 de cadre didactice și manageriale din mai multe instituții de învățământ, prestând o gamă variată de servicii:

- Universitatea Pedagogică de Stat din Cahul – Formare de formatori;
- Centrul de Excelență în Servicii și Prelucrarea Alimentelor Bălți – Psihopedagogie;
- LT *M. Eminescu*, Ungheni – Educația non-formală;
- CNTM – Cursul de formare privind evaluarea competenței interculturale;
- ONG *Help Age* – Formare de formatori;
- LT *Pro Succes*, Chișinău – Consolidarea echipei, Team building;
- SP nr. 1 Cahul – Formare de competențe prin strategii didactice interactive;
- LT *Horești*, Ialoveni – Educație pentru echitate de gen și șanse egale;
- DGETS Comrat – Instruirea managerilor în gestionarea eficientă a instituțiilor de învățământ, tehnologii inovatoare;
- Colegiul de Ecologie, Chișinău – Managementul proiectelor;
- Colegiul de Ecologie, Chișinău – Elaborare PDȘ-ului;
- AO *Liceum*, LT *I. Creangă*, Chișinău – Eficientizarea învățării din perspectiva inter/transdisciplinară;
- Servicii MECC – Servicii de organizare a sesiunilor de instruire cadrelor didactice privind implementarea modelelor de predare a disciplinelor nonlingvistice în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minoritățile naționale;
- Profesori din diferite instituții – Managementul calității.

Coordonator de program: Lilia NAHABA

V. CLUBUL DE DEZBATERI EDUCAȚIONALE PAIDEIA

Pe parcursul anului 2019, în cadrul Clubului de dezbateri educaționale PAIDEIA, organizat în incinta C.E. PRO DIDACTICA, au fost realizate mai multe activități. Acestea le-au propus profesorilor subiecte variate și utile pentru optimizarea practicii de predare la clasă. Subiectele abordate au provocat discuții constructive, un schimb eficient de opinii și experiență.

Subiecte abordate:

- Starea de bine în mediul școlar
- Abordarea didactică a basmului
- Când, cum și de ce desenăm la *română*?
- Abordarea didactică a textului de proză scurtă
- Captarea atenției și menținerea pe parcursul orei
- Educația interculturală: perspective didactice actualizate
- Pași de acțiune în eficientizarea managementului timpului! sau *Cum să reușesc fără să mă stresez?!*
- Abordarea didactică a romanului
- Educație pentru integritate: experiențe europene
- Stilistica descrierii
- Cum dezvoltăm Inteligența Emoțională?
- Valențe formative ale jocului didactic la ore
- Abordarea didactică a romanului
- Educația multilingvă: practici naționale și internaționale de succes
- Competențele specifice 3 și 6. Atelierul transdisciplinar: literatură, pictură și muzică
- Numele propriu: aspecte lingvistice și socioculturale

Participanți: 225 de cadre didactice din diverse instituții de învățământ din republică.

Coordonator de program: Lilia NAHABA

VI. REVISTA DIDACTICA PRO...

Echipe redacțională: Mariana VATAMANU-CIOCANU, redactor-șef; Elena SUFF, Vitalie SCURTU, redactori; Nicolae SUSANU, design grafic, tehnoredactare.

Pe parcursul anului 2019, au apărut 6 numere ale revistei de teorie și practică educațională *DIDACTICA PRO...*, într-un tiraj de 750 de exemplare fiecare. Publicația a fost distribuită prin intermediul mai multor agenții (POȘTA MOLDOVEI, MOLDPRESA, PRESS INFORM-CURIER), având cca 600 de abonați.

Nr. 1 (113) – CADRUL VALORIC TRANSDISCIPLINAR

- Transdisciplinaritatea în contextul curriculumului pentru învățământul primar
- Planul-cadru și nevoia de cunoaștere a elevului
- Uniți în schimbare – abilități de facilitare
- Rolul TIC în creșterea motivației pentru studierea istoriei

Nr. 2 (114) – EDUCAȚIA ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

- Educație pentru sănătate durabilă prin standarde ocupaționale și de calificare noi solicitate de piață
- Consolidarea stimei de sine a adolescenților în mediul școlar
- Proiectul de echipă: câteva sugestii de organizare
- Educația pentru dezvoltare durabilă prin geografie – imperativ al mileniului III
- Educația contra corupției – între informare și formare

Nr. 3 (115) – EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE

- Educația interculturală și rigorile curriculumului universitar
- Pedagogia mediului de învățare. Despre școala primitoare și „al treilea profesor”
- Educația pentru sănătate – calitate, relevanță, necesitate
- Cultura unei vieți sănătoase: experiențe internaționale din educația adulților

Nr. 4-5 (116-117) – PROFILUL ABSOLVENTULUI

- Curriculumul 2019: demersuri conceptuale, metodologice și manageriale
- Profilul de competențe al educatorului-puericilor
- Profilul de formare al absolventului – cadru generator al elementelor de noutate ale curriculumului pentru învățământul primar
- Profilul absolventului în contextul noii generații de curricula, aria Limbă și comunicare
- Corelarea profilului absolventului cu sistemul de competențe școlare
- Redimensionarea disciplinei Științe pentru formarea profilului modern al absolventului de gimnaziu

Nr. 6 (118) – DIDACTICA OPȚIONALELOR

- Opțiune și obligativitate – calea spre normativitate
- Abordarea strategică a activității de formare a vorbitorului cult în învățământul secundar
- Evaluarea inovativă în cadrul orelor opționale
- Elaborarea unui curs opțional: paradigme și strategii

VII. BIBLIOTECA PRO DIDACTICA

SERVICII

Biblioteca a pus la dispoziția beneficiarilor – pentru lectură în sală și împrumut la domiciliu – cărți din diverse domenii (enciclopedii, dicționare, monografii etc.) în limbile română, rusă, engleză, franceză etc.; întreaga colecție a revistei *DIDACTICA PRO...* (2000-2019), colecția revistelor *Tribuna învățământului*, *Învățătorul modern* și a săptămânalului *Făclia*, a revistelor *Управление школой* și *Школьный психолог*.

Biblioteca PRO DIDACTICA. Noi apariții

EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE. DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ. SUPORT DIDACTIC PENTRU CADRE DIDACTICE
(Mariana GORAȘ (coord.), Valentina BODRUG-LUNGU, Eugenia BURUIAN, Svetlana MOROZ)

Educația, în particular în domeniul Sănătății, constituie un sistem complex și unitar, prezentat de mai multe dimensiuni, corespunzătoare principalelor laturi ale personalității umane: educația intelectuală, educația pentru dezvoltarea personală, educația pentru societate, educația estetică, educația fizică, educația ecologică, educația tehnologică etc. Aceste dimensiuni se află în raporturi de interdependență și complementaritate, ce-i conferă educației în cadrul școlii un caracter sistemic, deschis și dinamic. Din acest punct de vedere, educația pentru sănătate în școală devine o componentă esențială a educației. Suportul didactic este destinat cadrelor didactice pentru predarea materiei de studiu elevilor claselor V-IX, X-XII care au optat să studieze la alegere, disciplina opțională *Educație pentru sănătate*. Disciplina nominalizată reprezintă o știință care ne oferă cunoștințe despre corpul omenesc, despre necesitatea păstrării lui în bună stare de funcționare.